

***Cei mai buni vorbitori fac cele mai bune plăcinte cu mere*¹.
Atitudini lingvistice în Pola de Siero (Spania)**

Cristina BLEORȚU*

Keywords: *Pola de Siero; linguistic attitudes; standard Asturian; local/urban identity; discursive traditions*

1. Introducere

Începuturile sociolingvisticii în Asturia ar putea fi situate în anii '70² când S.A.D.E.I (*Sociedad Asturiana de Estudios Económicos y Empresariales*) publică prima anchetă sociolingvistică. Chiar dacă termenul de *sociolingvistică*³ este folosit într-un sens amplu aici, această anchetă – fără să uităm cele din 1984, 1987, 1993 și, bineînțeles, cele realizate de Llera Ramo (1994, 2003 – cu participarea lui San Martín Antuña) – poate fi considerată o contribuție de pionerat în domeniul sociolingvisticii asturiene.

În pragul apariției ultimei anchete sociolingvistice din Asturia⁴, realizate de binecunoscutul sociolog Llera Ramo de la Universitatea din Țara Bascilor, dar și a luptei pentru oficializarea limbii⁵ asturiene⁶ și a publicării primului tom al

---

¹ Labov 2006: 90.

* Universitatea din Zurich, Elveția (cristina.bleortu@uzh.ch).

² Nu putem uita rolul important pe care l-au avut monografiile dialectale; un exemplu în acest sens este monografia scrisă de Martínez Alvarez (1967).

³ Facem referire la anchetele sociologice.

⁴ Este vorba despre studiul intitulat *III Encuesta Sociolingüística de Asturias*. Primele rezultate au fost publicate pe pagina Academiei Limbii Asturiene, la următoarea adresă electronică: <<https://www.ehu.es/documents/1457190/1547454/Avance+III+Encuesta+Socioling%C3%BC%C3%ADstica+Asturias.pdf/aba19c6f-4dab-470c-8a33-157248373072>>.

⁵ Părerile cu privire la acest aspect sunt împărțite; în *Etnologie* asturiana este definită, de pildă, ca limbă: <<https://www.ethnologue.com/language/ast>>. Nu vom intra aici în discuția dacă asturiana este o limbă sau un dialect. Trimitem la articolul profesorului Kabatek (2006) și la o lucrare a profesorului Andrés Díaz (2001), unde este tratată foarte bine această chestiune.

⁶ După ce asturiana este auzită pentru prima oară în Teatrul Campoamor din Oviedo – pe 28 noiembrie 2017 se salută publicul în asturiană, castiliană și engleză înainte de *Peleas y Melisande* de Debussy –, ziarul „El País” publică articole legate de reactivarea luptei limbii asturiene: <https://politica.elpais.com/politica/2018/02/10/actualidad/1518280343_562936.html>. În același context se organizează un seminar de oficializare a limbii asturiene: <<http://asturies.com/noticias/el-seminario-valio-pa-desmontar-muchos-mitos-sobre-la-oficialida-destaca-inaciu-galan>>. Această inițiativă a luat amploare odată cu implicarea secretarului partidului PSOE, care sprijină această luptă. La celălalt pol se află partidul PP și grupul „castilian” care nu sunt de acord cu co-oficializarea limbii asturiene (vezi, de pildă, <<http://www.lne.es/vida-y-estilo/gente/2018/02/16/cachondeo-costa-bable-programa-vida/2239741.html>> și <<http://www.lne.es/asturias/2018/03/04/pp-carga-rector-sumarse->

dicționarului etimologic al acestei limbi⁷, ceea ce ne propunem în acest articol este să analizăm atitudinile lingvistice prezente în acest areal lingvistic, plecând de la anchetele efectuate cu 24 de subiecți din Pola de Siero (Asturia). Pentru a realiza acest lucru, ne vom centra pe următoarele aspecte: (i) situația lingvistică din Pola de Siero; (ii) procesul de standardizare a limbii asturiene și conceptul de *tradiții discursive* (TD); (iii) rezultatele obținute în cadrul chestionarului realizat.

2. Situația lingvistică

În Pola de Siero se vorbesc două limbi romanice: asturiana și castiliana. Constituția din 1978, prin articolul 3⁸, a contribuit la mișcarea de revendicare a limbilor „particulare” din Spania⁹. Totuși, asturiana se pare că nu a avut norocul pe care l-au avut celelalte limbi (galiciana, basca și catalana), care sunt co-oficiale în Spania. Statutul din Asturia din anul 1981 semnaleză:

La comunidad Autónoma se denomina Principado de Asturias (Art. 1);

El territorio del Principado de Asturias es el de los municipios comprendidos dentro de los límites administrativos de la provincia de Oviedo (Art. 2);

La bandera del Principado de Asturias es la tradicional con la Cruz de la Victoria en amarillo sobre fondo azul (Art. 3);

El bable gozará de protecci3n. Se promover  su uso, su difusi3n en los medios de comunicaci3n y su enseñanza, respetando en todo caso, las variantes locales y voluntariedad en su aprendizaje (Art. 4); [literale subliniate ne aparțin];

Los 3rganos institucionales del Principado de Asturias son la Junta General, el Consejo de Gobierno y el Presidente (Art. 22).

După cum se poate observa, rolul acordat limbii asturiene este minim : va fi protejată și folosită în școli. Acest statut al limbii asturiene a dus la accentuarea situației de diglosie¹⁰; limba castiliană este limba A, cea care se folosește în administrație, educație, mass-media etc., iar limba asturiană este limba B, vorbită cu prietenii, cunoscuții, familia¹¹. Ba mai mult, această situație a dus la încorporarea în vorbirea multor indivizi a unor elemente din asturiană; această situație este cunoscută sub numele de *amestáu*, adică un hibrid între cele două limbi. Folosirea acestor elemente asturiene în spaniola din Pola de Siero nu se face în mod categoric; vorbitorii, de fapt, folosesc în același timp variante din ambele limbi.

---

imposicion/2247879.html>). Totodată, la organizarea *Les XXXVI Xornaes Internacionales d'Estudiu* (noiembrie 2017) profesorul José Luis García Arias pune accentul pe co-oficializarea limbii asturiene.

⁷ Mai multe informații despre dicționar se pot găsi la următoarea adresă electronică: <<http://www.lne.es/sociedad/2018/03/11/teoria-bables-vuelve-absurda-ver/2251595.html>>.

⁸ Acest articol semnaleză următoarele: „3.1. El castellano es la lengua oficial del Estado. Todos los españoles tienen el deber de conocerla y el derecho a usarla. 3.2. Las demás lenguas españolas serán también oficiales en las respectivas Comunidades Aut3nomas de acuerdo con sus Estatutos. 3.3. La riqueza de las distintas modalidades ling sticas es un patrimonio cultural que será objeto de especial respeto y protecci3n”.

⁹ În acest context trebuie menționate studiile profesorului Kabatek (sub tipar, 2016 și 2007).

¹⁰ Încă o dată trimitem la un studiu excelent al profesorului Kabatek (2016b), dar și la alte lucrări relevante: Andrés Diaz (1987, 2001), Garc a Arias (1976), González-Quevedo (2001), Barnes (2013).

¹¹ După cum se știe, în Asturia diglosia latină scrisă / asturiană orală este înlocuită începând cu secolul al XIV-lea cu cea dintre castiliana scrisă/ asturiana orală.

Dar nu se poate vorbi doar despre o diglosie funcțională (sau „bilingvism social diglosic”, dacă folosim terminologia lui Andrés Díaz): odată cu apariția Academiei Limbii Asturiene¹² s-a pus în mișcare procesul de standardizare¹³, care a facilitat crearea, într-o oarecare măsură (deși într-un grad foarte redus), a unei diglosii „mediale”¹⁴, dacă folosim un termen din sociolingvistica elvețiană¹⁵. Acest proces a dus la apariția senzației de „artificial” între indivizi, în sensul că asturiana pe care o vorbesc ei – cea dialectală – este diferită de noua limbă literară creată de Academie. Acest sentiment poate fi eliminat doar printr-un proces de „normalizare” socială. Rolul pe care îl au vorbitorii este, totuși, esențial: „The planner proposes, but the community disposes” (Haugen 1987).

3. Procesul de standardizare și conceptul de tradiții discursive (TD)

După impunerea castiliane în administrație și educație, asturiana dialectală continuă să fie limba vorbită în special în mediul rural și în orașele, într-un grad mai redus. Interferențele cu castiliana se resimt mai ales la nivelul lexicului, unde tot mai multe cuvinte pătrund. Totuși, după înființarea Academiei Limbii Asturiene (1980) se începe procesul de standardizare, prin publicarea unor norme ortografice (*Normes Ortográfiques*¹⁶, 1981), a unei gramatici (*Gramática de la Llingua Asturiana*, 1998¹⁷) și al unui dicționar (*Diccionariu de la Llingua Asturiana*, 2000). Crearea unei varietăți standard¹⁸ s-a realizat plecând de la dialectul central, pe care îl vorbea 80% din populația asturiană, în timp ce asturiana occidentală era vorbită de 14% din populația din această comunitate, iar cea orientală de doar 2%. Totuși, la nivel sintactic și lexical s-au luat în considerare toate cele trei dialecte¹⁹.

3.1. După cum semnaleză profesorul Metzeltin (2004: 30), în orice proces de standardizare al unei limbi există mai multe etape: (i) conștientizarea, atunci când vorbitorii unei limbi își dau seama de individualitatea unei limbi prin intermediul traducerilor, ca prim pas; (ii) textualizarea: apar diferite poezii lirice, cronici, care creează primele tradiții discursive în acea limbă; (iii) codificarea: se publică primele gramatici, dicționare care vor contribui la procesul de standardizare; (iv) standardizarea: apar primele instituții, precum academiile, care unifică variantele dialectale în una singură, cea standard; (v) oficializarea: această limbă devine

¹² <http://www.academiadelalingua.com/>.

¹³ Vezi Cano González (2006, 2009), Andrés (2008), García Arias (1987, 1976).

¹⁴ Facem referire mai ales la vorbitorii care au urmat cursuri de limbă asturiană.

¹⁵ Pentru mai multe informații se poate consulta studiul lui Auer (2005), dar și cel al lui Kabatek (2016b).

¹⁶ O versiune gratuită se găsește pe pagina Academiei Limbii Asturiene, la următoarea adresă: <http://www.academiadelalingua.com/wp-content/uploads/2015/03/Normes-Ortogr%C3%A1fiques-7%C2%AA-edici%C3%B3n-2012.pdf>.

¹⁷ O versiune gratuită se găsește pe pagina Academiei Limbii Asturiene, la următoarea adresă: http://www.academiadelalingua.com/wp-content/uploads/2014/10/Gramatica_Llingua.pdf.

¹⁸ Asturiana se împarte în trei dialecte: occidental, oriental și central (cf. studiul profesoarei Cano González (1980) referitor la această temă).

¹⁹ Acest lucru poate crea efectul de „artificial” pentru un vorbitor de asturiană dialectală; un individ din zona orientală va folosi doar lexicul din acea zonă, în timp ce un vorbitor-nou (*neohablante*) va folosi cuvinte din toate regiunile. De pildă, un individ din zona centrală nu cunoaște cuvântul *güei* ‘azi’, care este din partea occidentală.

oficială prin lege; (vi) mediatizarea: această limbă pătrunde în toate sferile domeniului public, în special în școli; (vii) internaționalizarea: când organele de stat încearcă să impună limba lor ca mediu internațional de comunicare. Dacă castiliana îndeplinește aceste condiții, situația asturienei este diferită: îndeplinește doar primele patru, fiind o variantă *Ausbau*, adică o limbă în proces de elaborare (Kloss 1967).

3.2. În orice proces de standardizare a unei limbi este nevoie de crearea unor tradiții discursive²⁰ prin care are loc „the elevation of a former language of immediacy to domains of distance” (Kabatek, sub tipar).

Precum semnaleză același lingvist, tradițiile discursive pot fi relaționate cu practici discursive folosite în fiecare zi, precum „Bună dimineața, iubi!”, “Îmi poți aduce un Ciuc, te rog?”; practici precum scrierea unui mesaj în Facebook, whatsapp, cu formulele de salut²¹, anumite tradiții prozodice²², evocarea unor cuvinte (*glera de Burgos*²³), dar pot fi relaționate și cu situația lingvistică din Pola de Siero. Atunci când se creează o limbă literară este nevoie de apariția unor TD; standardul scris este într-o oarecare măsură diferit de limba populară. Acestea se creează mai întâi prin traduceri sau prin publicarea operelor literare, realizare care constă în eliminarea elementelor vulgare sau dialectale, adaptarea unor elemente de origine diferită (neologisme, cultisme, arhaisme care nu apar în varietățile dialectale), ceea ce poate duce la crearea unui sentiment de „artificialitate” în rândul vorbitorilor²⁴; este posibil ca un individ să nu se simtă identificat cu o propunere precum „minichigre” ‘minibarul din hotel’, de pildă. Sau poate fi în dezacord cu tradițiile discursive create în textele

²⁰ Într-un studiu din 2004, Kabatek definea tradițiile discursive astfel: „Una Tradición Discursiva (TD) se puede formar a base de cualquier elemento significativo, tanto formal como de contenido, cuya revocación establece un lazo de unión entre actualización y tradición textuales; cualquier relación que se pueda establecer semióticamente entre dos enunciados, sea en cuanto al acto de enunciación mismo, sea en cuanto a los elementos referenciales, a ciertas características de la forma textual o a los elementos lingüísticos empleados”. Pentru înțelegerea acestui concept facem trimitere, de asemenea, la excelenta monografie publicată de Editura Academiei Române (Kabatek 2015) și la studiul profesorului Cristinel Munteanu (2017).

²¹ Este foarte normal ca dimineața să spunem „Bună dimineața!” când ne întâlnim cu cineva. În spaniolă nu spunem, totuși, „Buena mañana!”, ci „Buenos días!”. Dacă am fi în China nu am saluta, iar în Japonia am spune „Ohayō!” care înseamnă ‘este dimineață’. Tradițiile discursive relaționate cu salutul sunt foarte importante: dacă, de pildă, ne întâlnim pe stradă cu cineva în Spania suntem tentați să îi spunem „Hola!” ‘bună’, chiar dacă în aceste condiții se obișnuiește a se spune „Hasta luego!” ‘la revedere’, ‘pe mai târziu’, salut care ne poate șoca la început ca vorbitori de limbă română.

²² Într-o conferință în plen susținută la Iași (2016), după primirea titlului de *doctor honoris causa* de la Universitatea „Ștefan cel Mare”, Kabatek făcea referire la diferite TD prozodice: la *uptalk*-ul din discursul lui Bush în ultimii ani ca președinte, la tradițiile de „negociere” din piață etc.

²³ Aceste cuvinte au o semnificația aparte în lingvistica spaniolă, în sensul că reprezintă un loc important pentru istoria limbii castiliene.

²⁴ Subiecții noștri fac referire la două cuvinte de genul acesta: *falar* ‘a vorbi’ și *collaciu* ‘coleg’. De multe ori în crearea acestor tradiții se evită cuvintele care pot coincide cu cele din castiliană. Un caz curios este și cuvântul *sida* ‘motiv’ care provine din latinescul *exitam*; acesta apare în traducerea din *Micul prinț* (‘El principin’), realizată de profesorul García Arias: „A los niños pido-yos que me perdonen por ufiertar esti llibru a una persona mayor. Teo una bona *sida*: esta persona mayor ye'l meyor amigu que tengo en mundo” (2013, p. 8). Despre acest caz se poate consulta studiul profesorului Ramón de Andrés Díaz (Andrés 2008: vol. II, p. 137).

religioase²⁵, administrative etc. Toate aceste TD se situează în continuumul cuprins între distanță și apropiere comunicativă (Koch, Oesterreicher 2007):

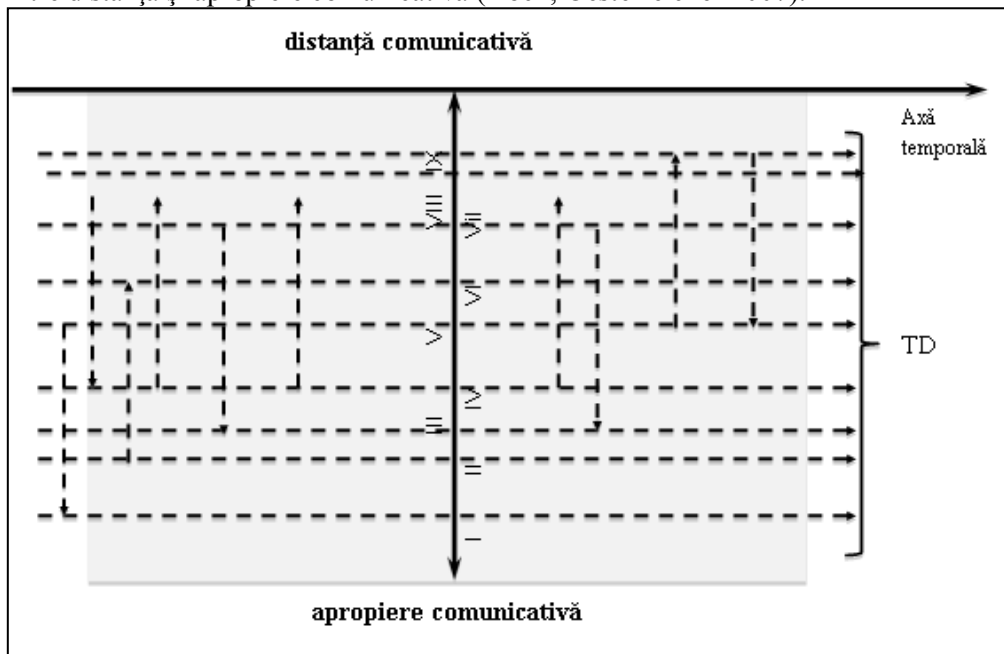

Fig. 1. TD între apropiere și distanță comunicativă (grafic preluat din Kabatek 2018)

Când se creează aceste tradiții, ele iau naștere, în mare parte, din altele: asturiana scrisă ia naștere din TD ale asturieni orale, dar respectând și tradițiile scrise din alte limbi.

4. Rezultate

În studiul nostru, care s-a realizat plecând de la un chestionar (Bleorțu 2014, 2015), s-au observat mai multe atitudini lingvistice :

a) în primul rând, se constată o atitudine de orgoliu regional: acești informatori se simt identificați cu varietatea lingvistică pe care o vorbesc (o castiliană cu interferențe lingvistice din asturiană). Cauza acestei atitudini se poate datora, după cum semnalează și Barnes (2016), dorinței lor de a păstra un echilibriu între cele două limbi pe care le vorbesc (asturiana și castiliană), păstrând, în același timp, o anumită distanță față de locuitorii din capitala provinciei, Oviedo, care evită asturiana, dar și față de indivizii din sate, unde asturiana se manifestă într-un grad mult mai ridicat. Această situație este, de fapt, un echilibriu între identitatea locală și cea urbană.

b) în al doilea rând este vorba despre un grup care consideră că a vorbi spaniola cu interferențe din asturiană înseamnă a vorbi „rău”. Este foarte posibil ca discursurile acestor vorbitori să tindă spre o castiliană „pură”. De obicei, acești

²⁵ Când se va publica Biblia, un proiect început în anul 1989, aceste TD vor fi vizibile.

subiecți sunt ținta criticilor primului grup, care îi consideră „hablantes finos” ‘vorbitori fini’.

c) în al treilea rând, o atitudine pozitivă spre varianta literară a limbii asturiene între vorbitorii care s-au școlarizat în asturiană și promovează asturiana standard.

d) în cele din urmă, din cauza lipsei unui proces care să contribuie la răspândirea asturienei literare, majoritatea indivizilor consideră această variantă drept „artificială”.

5. Concluzii

Ceea ce am dorit să prezentăm în acest articol sunt atitudinile lingvistice din Pola de Siero; pentru a realiza acest lucru s-a luat în considerare un grup de 24 de subiecți, care, în funcție de originea lor (‘stemming’, dacă folosim un termen kabatekian) și de aspirațiile lor (‘heading’, un alt concept kabatekian), s-au manifestat în favoarea (i) asturienei standard, (ii) castiliane sau (iii) varietății hibride care se vorbește în Pola de Siero.

Bibliografie

- Andrés 1987: Ramón de Andrés Díaz, *La situación social de la llingua asturiana*, „Lletres Asturianas” 25, p. 165–183.
- Andrés 2001: Ramón de Andrés Díaz, *Una aproximación a las actitudes lingüísticas en Asturias*, „Textos de didáctica de la Lengua y literatura”, VIII, 26, p. 26–43.
- Andrés 2002a: Ramón de Andrés Díaz, *L’asturianu mínimu urbanu. Delles hipótesis*, „Lletres Asturianas”, 81, p. 21–38.
- Andrés 2002b: Ramón de Andrés Díaz, *Distinciones provocaes pol castellano*, în Ramón d’Andrés, *Cuestiones d’asturianu normativu*, p. 140–145.
- Andrés 2003/2004: Ramón de Andrés Díaz, *Reseña del artículo Actitudes lingüísticas hacia el bable en la ciudad de Oviedo de Humberto López Morales*, „Revista de Filoloxía Asturiana”, 3/4, p. 391–395.
- Andrés 2008: Ramón de Andrés Díaz, *L’asturianu que vien. Observaciones y suxerencies sobre l’asturianu normativu y el so uso*, Uviéu, Ámbitu.
- Andrés 2012: Ramón de Andrés Díaz, *El asturiano y el aragonés en la taxonomía lingüística peninsular: ciencia e ideología*, „Alazet. Revista de Filología”, 24, p. 11–30.
- Auer 2005: Peter Auer, *Europe’s Sociolinguistic Unity, or: A Typology of European Dialect/Standard Constellations*, în N. Delbecque, J. van der Auwera și D. Geeraerts (eds), *Perspectives on Variation (Trends in Linguistics)*; 163), Berlin, Mouton de Gruyter, p. 7–42.
- Barnes 2015: Sonia Barnes, *Perceptual salience and social categorization of contact features in Asturian Spanish*, „Studies in Hispanic and Lusophone Linguistics”, vol. 8 (2), p. 213–241.
- Barnes 2016: Sonia Barnes, *Negotiating local identity: rural migration and sociolinguistic perception in urban Asturias*, „Lengua y migración”, 8 (2), p. 45–77.
- Bleorțu 2014: Cristina Bleorțu, *Hacia una metodología sociolingüística cognitiva. El estudio del habla de La Pola de Siero*, „Revue Linguistique Roumaine”, (LIX) 4, p. 335–350: <<http://www.lingv.ro/images/RRL%204%202014%20art02Bleortu.pdf>>.
- Bleorțu 2015: Cristina Bleorțu, *Necesitatea unui studiu sociolingvistic în Pola de Siero*, „Revista de Filoloxía asturiana”, 15, p. 99–123: <<https://www.unioviado.es/reunido/index.php/RFA/article/view/11100/10467>>.

- Bleorțu 2018: Cristina Bleorțu, *Aproximación al habla de La Pola Siero. Variación lingüística: descripción y percepción*, teză de doctorat, Universitatea din Oviedo/ Universitatea din Zürich.
- Cano González 1980: Ana María Cano González, *Los distintos bables de la región asturiana*, în *Primera Asamblea Regional del Bable*, p. 39–66.
- Cano González 2006: Ana María Cano González, *El proceso de normativización de la lengua asturiana*, în Yvette de Bürki, Elwys De Stefani (eds), *Trascrivere la lingua. Dalla filologia all'analisi conversazionale/ Transcribir la lengua. De la Filología al Análisis Conversacional*, Bern, Peter Lang, p. 163–192.
- Cano González 2009: Ana María Cano González, *La elaboración de la norma asturiana*, în J.R. Morala Rodríguez, *El leonés en el siglo XXI (Un romance milenario ante el reto de su normalización)*, León, Instituto Castellano y Leonés de la Lengua, p. 43–60.
- Coseriu 1983: Eugenio Coseriu, *La socio- y la etnolingüística. Sus fundamentos y sus tareas*, în *Conferencias del trigésimo aniversario*, Montevideo, Universidad de Montevideo, p. 29–50.
- García Arias 1976: José Luis García Arias, *Llingua y sociedad asturiana*, Xixón, Comuña Lliteraria.
- García Arias 1987: José Luis García Arias, *A la gueta la llingua estándar*, „Lletres Asturianas”, 25, p. 185–192.
- González-Quevedo González 2001: Roberto González-Quevedo González, *The Asturian Speech Community*, în M. Teresa Turell (ed), *Multilingualism in Spain: Sociolinguistic and Psycholinguist Aspects of linguistic minority groups*, Buffalo, Clevedon, p. 165–182.
- Haugen 1987: Einar Haugen, *Blessings of Babel. Bilingualism and Language Planning*, Berlin / Amsterdam / New York, Mouton de Gruyter.
- Kabatek 2004: Johannes Kabatek, *Algunas reflexiones sobre las tradiciones discursivas*, [online, consultat pe 9/03/2018: <<http://www.romling.uni-tuebingen.de/discurso/reflex.pdf>>]
- Kabatek 2007: Johannes Kabatek, *Otra historia de las lenguas iberorrománicas: en torno a la actualidad de una vieja idea*, în Jochen Hafner și Wulf Oesterreicher (ed.), *Mit Clío im Gespräch. Romanische Sprachgeschichten und Sprachgeschichtsschreibung*, Tübingen, Gunter Narr Verlag, p. 173–194.
- Kabatek 2015: Johannes Kabatek, *Tradiții discursive. Studii*, București, Editura Academiei Române, ediție și traducere de C. Bleorțu, A. Turculeț, C. de Benito Moreno, M. Cuevas Alonso.
- Kabatek 2016a: Johannes Kabatek, *Entre universalisme et particularisme: nouveaux regards sur les langues 'globales' et les langues 'minoritaires'*, conferință la Universitatea „Ștefan cel Mare”, Suceava 18 /10/ 2016.
- Kabatek 2016b: Johannes Kabatek, *Chapter 36: Diglossia*, în A. Ledgeway și M. Maiden (eds), *The Oxford Guide to Romance Languages*, Oxford, Oxford University Press, p. 624–635.
- Kabatek 2018: Johannes Kabatek, *Lingüística coseriana, lingüística histórica, tradiciones discursivas*, Frankfurt / Madrid, Vervuert/ Iberoamericana, ediție de Cristina Bleorțu și David Paul Gerards.
- Kabatek (sub tipar): *Language and regionalism*, în Xosé M. Núñez Seixas și Eric Storm, *Regionalism in Europe*, Brill.
- Kloss 1967: Heinz Kloss, *'Abstand Languages' and 'Ausbau Languages'*, „Anthropological Linguistics”, vol. 9, 7, p. 29–41.
- Koch, Oesterreicher 2007: Peter Koch, Wulf Oesterreicher, *Lengua hablada en la Romania: español, francés, italiano*, Madrid, Gredos, versiune în spaniolă de A. López Serena.

- Labov 2006: William Labov, *The social Stratification of English in New York City*, ediția a II-a, Cambridge/ New York/ Melbourne/ Madrid, Cambridge University Press.
- Llera Ramo 1994: Francisco José Llera Ramo, *Los Asturianos y la Lengua Asturiana*, Oviedo, Ed. Consejería de Educación del Principado de Asturias.
- Llera Ramo sub tipar: Francisco José Llera Ramo, *III Estudio sociolingüístico de Asturias. 2017*, Uviéu, Academia de la Llingua Asturiana.
- Llera Ramo, San Martín Antuña 2003: Francisco José Llera Ramo Pablo San Martín Antuña, *II Estudio sociolingüístico de Asturias. 2002*, Uviéu, Academia de la Llingua Asturiana.
- Martínez Álvarez 1967: Josefina Martínez Álvarez, *Bable y Castellano en el Concejo de Oviedo*, „Archivum”, 17, p. 5–292.
- Metzeltin 2004: Miguel Metzeltin, *Las lenguas románicas estándar. Historia de su formación y de su uso*, Uviéu, Academia de la Llingua Asturiana.
- Munteanu 2017: Cristinel Munteanu, *Repeated Discourses and Discourse Traditions. Some Remarks on Charles F. Hockett's Contribution*, în Sanda Maria Ardeleanu, Crina Ioana Prodan și Cristina BLEORȚU, *In honorem doctor honoris causa Johannes Kabatek, Anadiss*, hors-série, p. 49–60.
- Munteanu 2018: Cristinel Munteanu, *Când vorbitorul nu are dreptate. Câteva observații referitoare la “masculinitatea” limbii române*, „Philologica Jassyensia”, vol. XIV, 1, p. 97–106.
- Regueira 1999: Xosé Luis Regueira, *Estándar oral e variación social da lingua galega*, în Rosario Álvarez, Dolores Villavedra (eds), *Cinguidos por unha arela común: homenaxe ó profesor Xesús Alonso Montero*, vol. 1, Santiago de Compostela: Universidade, p. 855–875.
- S.A.D.E.I (1979): Sociedad Asturiana de Estudios Económicos e Industriales, *Asturias. Primera encuesta regional*, Oviedo, Asturlibros (realizată în 1977).
- S.A.D.E.I (1984): Sociedad Asturiana de Estudios Económicos e Industriales, *Asturias. Segunda encuesta regional*, Oviedo, Servicio de Publicaciones del Principado de Asturias (realizată în 1983).
- S.A.D.E.I (1987): Sociedad Asturiana de Estudios Económicos e Industriales, *Asturias. Tercera encuesta regional*, Oviedo, Servicio de Publicaciones del Principado de Asturias (realizată în 1985).
- S.A.D.E.I (1993): Sociedad Asturiana de Estudios Económicos e Industriales, *Encuesta sobre medios de comunicación social en Asturias*, Oviedo, Principado de Asturias.

The best speakers bake the best apple pies.
Linguistic attitudes in Pola de Siero (Spain)

This paper presents the linguistic attitudes in the contact language situation between Asturian and Spanish in Pola de Siero. For this study we used 24 speakers, which we selected taking into account three social variables (*sex, educational level and age*). The results show that there is a connection, first of all, between the attitudes and speakers' local identity or urban identity feeling. If a speaker is proud of his / her Asturian origin, he / she will have a more positive attitude for Asturian language; if she / he „is heading” for a better life economically speaking, he / she will feel more attraction for Spanish language, the language of prestige. Secondly, there is a connection between attitudes and the „new” standard Asturian; our subjects feel that the „new” standard is artificial.